

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

ABONAMENTE:
Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 lei pe an.
C.TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

APARE:
În fiecare Duminecă.

INSERTIUNI:
se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.
C.TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

Feriți-vă de amăgitori.

Litera tipărită e armă cu două tășuri. Când o știm folosi bine, când știm *ce să cetim* și *cum să cetim*, mult sfat și multe învățături putem culege

din literile tipărite. Din potrivă însă, când nu știm *ce să cetim* și *cum să cetim*, litera tipărită poate să ne sucească mintea și să ne pornească spre lucruri rele și nesocotite.

În zilele noastre să răspândesc prin lume și prin țară sute și sute de

tipărituri. Și cum lumea de azi a mult putregaiu de oameni și de perversuri, sunt prea dese tipăriturile acelea, care, în loc să ne lumineze și să ne dea sfaturi bune, ne invennează sufletul cu îndemnuri primejdioase.

Ca să nu ajungem jertfă îndemnu-

Pregătiri de atao.

rilor rele ce sunt în multe gazete și cărți tipărite, vă rugăm îndeosebi pe voi, dragi țerani, ca înainte de-a vă perde vremea cu cetitul ori-cărei tipărituri, ce vă pică în mână, întrebați pe fruntașii și cărturarii vostri, dacă e bună și cu învățături folositoare gazeta ori cartea, ce v'a ajuns în mână.

Mai ales acum faceți întrebarea aceasta, când prin satele noastre se împart și se trimit gratuit gazete și cărți foarte primejdioase, pentru dragostea de biserică, de neam și de patrie.

Sunt acum și la noi în țară vagabunzi, oameni fără căpătăiu, care strigă în gura mare, că lor nu le mai trebuie biserică, lor nu le mai trebuie neam și nu le mai trebuie patrie. În schimb spun oamenii aceștia, că ei o să aducă lucrurile acolo, ca nime să nu mai plătească dare, ca moșiile cele mari să se împartă între săteni și alte multe isprăvuri mari făgăduesc ei.

Și când lucră așa, ei zic că sunt „socialiști” ori „țuțiliști”, cum îi batjocoresc.

Apoi, dragii mei, cei care vorbesc așa, mintesc cu dinadinsul. Căci alta e socialismul și alta e scăparea de dări și împărțirea pământurilor.

Când o fi vremea să vă spunem și noi, cei de pe la gazetele cinstite românești, că ce e „socialismul”, cu buna seamă că nu vă vom spune că nouă nu ne trebuie biserică și neam și patrie. Căci, ce ne plătește nouă averea câștigată de alții, dacă noi n'avem

averea sufletului, n'avem credința în Dumnezeu și în biserica lui văzută. Ce ne plătește nouă iertarea dărilor, atunci când în inimile noastre nu mai avem dragostea și dorul satului, patriei în care ne-am născut și al cărei pământ l'au udat cu sângele lor, moșii și strămoșii noștri. Ori, ce ne folosesc nouă toate drepturile din lume, atunci când nu mai avem limba, legea, portul și năravurile neamului, care ne-a născut?

Dacă lipsa și binele țerii și a neamului nostru va cere să lucrăm altfel ca până acum, fiți încredințați, că chema-vom noi poporul la lucru, dar' de biserică, de neam și de patrie numai moartea ne va despărți...

Svircolirile socialiștilor și munca în felul în care ei o fac azi, n'are Dumnezeu și n'are dragoste de ce avem mai scump: de neam și de patrie.

Și nici nu poate avea, căci așa zisul „socialism” de azi, e condus în țara noastră de jidani și de câți perdevară, care trăesc după „socialismul” lor.

Sfatul nostru este dar' să vă feriți de acești „procatări” nechemăți. Să nu le cetiți gazetele și cărțile lor, înainte de a întreba pe fruntașii noștri că oare ce fel de tipăritură este aceea, ce v'a picat în mână.

Fiți băgători de samă, că lumea e stricată și ușor să poate ca stricăciunea să cuprindă și sufletele noastre!

Vasile C. Osvadă.

F O I Ț Ă

Pregătiri pentru atac.

(Vezi ilustrația).

Toată lumea își are ațântită în prezent privirile asupra Peninsulei-Balcanice. Focul năbușit cearcă a izbucni violent, groasnic, care reamintește ororile războiului de acum un sfert de secol. Popoarele creștine din Peninsula-Balcanică să încearcă prin toate mijloacele permise și nepermise să scuture jugul asupritor al domniei turcești.

Pe de-o parte stăpânitorii turci, cari nu vęd în creștin decât un animal, un câne ear' pe de altă parte creștinii din Balcani, cari cu toate asupririle țin la legea lor și luptă contra tiranilor, sunt vecinic în dușmănie neîmpăcată, care izbucnește din timp în timp în mod oribil.

Balcanii sunt iarși în ferebere. E luptă pe viață și moarte între armata turcească și revoluționarii creștini. Nici un mijloc nu este

cruțat numai să aducă moarte în rindurile dușmanilor.

Țerile Balcanice sunt muntoase, de aceea și au mare înlesnire revoltații față de oastea turcească. Unde nu folosește gloanțele puștilor, așteaptă bolovani pe câte o culme de stâncă, ca soldații nebănuitori trecând înainte să fie atacați pe neașteptate de o ploaie ucizătoare de petri. Ilustrația noastră înfățișează o astfel de pregătire și iscoditorul din vale vestește pe viteji, că dușmanul este aproape.

ENRICH CASTELNUOVO

NAUFRAGIU

Puteam să fim cincisprezece—douăzeci, care călătoriam dela Livorno la Genua, pe clasa întâia a unui vapor.

Soarele abia că asfințise; bolta cerească strălucia încă de lumina lui. Peste mare adia un vânt cald, plăcut. Domnii fumau, ear' damele priviau norii trandafirii și apa liniștită.

Vărsatul (bubatul) oilor.

Vărsatul la oi este o boală destul de cunoscută de țărani. Se zice vărsat, fiindcă boala se arată cu bubizoare pe corpul oilor, întocmai ca vărsatul omului; nu e însă tot aceeași boală. Aceste bubizoare se arată mai cu samă pe unde oaia are lâna mai rară sau de loc, cum e: pe la țfte, pe dinlăuntrul coapselor, pe coaste, pe picioare, pe nas pe urechi, etc., une-ori aceste bube ies și în nas, în gură și chiar în ochi (pe pleope).

Boala asta fiind molipsitoare, ori-ce oaie sănătoasă (cu oare-cari deosebiri) când mănâncă ceva sau trage pe nas praful, ce are sămânța de boală, urmează să se îmbolnăvească. Câte-va zile (4—8—12 zile) după-ce s'a molipsit, oaia pare tot sănătoasă, apoi începe să tânjească, nu mănâncă, nu rumegă, are fiori, adecă friguri și suflă greu. Semelele astea nehotărâte țin 2—3 zile și în urmă ese pe piele mici pete roșietice ca niște pișcături de purece; aceste pete, încep a se mări, se mai umflă și unele se fac cât un ban de un filer; sunt roșii-închise, unele sunt aproape lipite câte 2—3 și pielea e umflată și dureroasă. Aceste mici umflături apoi devin mai închise, bat în cenușiu; pielea nu mai e dureroasă și căldura ce aveau oile scade; înlăuntrul acestor mici umflături începe să se arate o materie limpede, grosioară, galbuie-deschis; materia aceasta la început e puțină, în urmă însă se face mai multă, ear' după 5—6 zile începe a mai scădea și apoi încetează; bubele (umflăturile) se mai turtesc, pelița de din afară a umflăturilor începe a se mai usca, devine negricioasă și în urmă cade, ear' rana ce rămâne se vindecă ușor.

Une-ori se face puroiu sub acea coaje, și atunci coaja se deslipește mai încet și rana se vindecă mai greu. În sfârșit, boala ține cam 20—30 zile, adecă de când oaia s'a îmbolnăvit și până-ce s'a vindecat.

Cu noi călătoriam o păreche de tineri căsătoriti, ce stăteau braț la braț pe bord; fața lor strălucia de dragoste mare.

Nu știu cărui călător îi veni gândul nenorocit să vorbească despre un naufragiu îngrozitor ce s'a întâmplat cu câteva zile mai înainte pe canalul Lamanche.

Un oficer zise:

— Am o foaie franceză, care aduce amănunte sfâșietoare.

Deodată îl rugară doi, trei:

— Cetește, cetește!

Oficerul se supuse; desfăcu ziarul și ceti descrierea amănunțită a teribilei catastrofe, care se poate resuma în următoarele:

Noaptea pe întunec, la o distanță de cinci-șese kilometri de Dover, o corabie comercială engleză s'a ciocnit de un vapor nemțesc, care era înghesuit de călători; vaporul acesta s'a scufundat în mai puțin d'un sfert de oară. Dintre șese sute pasageri abia au scăpat o sută cincizeci. Vasul englez a slobozit pe apă mai multe luntri, ca să poată

Boala ține mai mult iarna ca primăvara și vara; de asemenea e mai periculoasă iarna și primăvara decât vara; mai toate oile se vindecă, însă une-ori și mai ales iarna sau pe vremuri ploioase, friguroase de toamnă, pot muri oile chiar până la 30 la sută.

De multe-ori boala asta e mai rea, bubele vărsatului sunt roșietice-negriceoase și lipite una de alta; atunci se zice vărsat rău; asemenea, une-ori bucele sunt mai puține pe piele; oile atunci sunt greu bolnave, căci boala e înlăuntru; au căldură mare, și suflă greu; în acest cas multe oi mor.

Vindecarea. Am spus că boala se vindecă dela sine, deci n'ar fi nevoie să se mai dea doctorii; cu toate astea e mai bine ca oile bolnave să se scoată din târlă, să se ție deosebite, să aibă loc destul în grajd, așternut bun și să se lase liniștite, ferindu-le de frig; în modul acesta, oaia luptă mai bine cu boala și se vindecă. În acest timp se va anunța primăria.

Oile sănătoase să se străpungă (altoiască); străpungerea să se facă cu un ac anume, adecă un ac cu șantuleț la vîrf, nu numai decât cu ac de argint cum cred unii.

Pentru acest sfîrșit se alege o oaie bolnavă, la care bucele au zama galbenă, se trânteste jos, se rupe puțin coaja bubei și în urmă se aduce una câte una toate oile sănătoase, care se trântesc de câte un om chiar lângă oaia cu altoiu, și se țin în două picioare (ciobănește). Atunci cel-ce altoiește, petrece (moaie) vîrfurile acului ce are în mână, în buba de unde ia altoiul; în urmă îl înfige sub piele spre vîrfurile cozii, la oaia sănătoasă și anume sub pielea cozii care n'are lână; ear' în urmă să se dea drumul oii altoite, să se aducă alta și așa mai încolo. Cu modul acesta, oile altoite precum și cele însănoșite, trecute prin boală, nu se mai îmbolnăvesc nici-odată.

Oile moarte să se jupoaie de piele și în urmă să se îngroape adânc; pieile să se

scăpa cât mai mulți oameni și apoi s'a refugiat în cel mai aproape golf, unde a aruncat ancora și s'a oprit pentru-ca vasul să se dreagă.

Cele cetite, se înțelege, le-au tălmăcit în deosebite variațiuni.

— Ce nenorocire!

— Cu oare-care prevenire, catastrofa s'ar fi putut evita!

Un domn nervos întrerupse însă aceste adânci păreri și altele de felul lor, zicînd:

— N'am putea oare vorbi despre alte lucruri?

— Da, da, să vorbim despre cestiuni mai înveselitoare.

*

Când însă o cestiune oare-care ne-a deșteptat interesul, cu greu ne putem abate dela ea.

Așa s'a întîmplat și acum. Conversația mergea greu. Se formară grupuri-grupuri, și jur, că în fiecare se vorbea tot despre nau-

sare, să se usuce și peste lână să se stropească cu leșie ferbinte și apă de var, ear' în urmă după-ce s'a uscat se pot considera ca nevătămătoare. Afară de astea, toate parle, gunoiul etc. unde au stat oile bolnave să se strîngă la un loc și să se ardă. În urmă să stropească pămîntul cu acid carbonic (fenic), creolină 5 la sută, peatră vînată 2 la mie, leșie, apă de var etc.

Chiar dela începutul boalei, să se spună la primărie, ca să vie veterinarul și care va da sfaturi mai bune, precum și ceva medicamente; asemenea va străpunge el oile; cu mijlocul acesta, boala se isprăvește mai repede, nu se mai întinde și nu mai mor așa multe oi.

DIN LUME

Situația în Balcani.

Revoluția, ce izbucnise pe un moment în Peninsula-Balcanică, s'a domolit. Viața comercială, care încetase în urma teribilului atentat cu dinamită, a reînceput în Salonichi.

De present autoritățile turcești din Salonichi se ocupă cu perchișia caselor bulgărești și arestarea Bulgarilor bănuți cu comiterea atentatelor.

Ciocniri izolate între trupe turcești și bande revoluționare de Bulgari se întîmplă aproape în fiecare zi. Dar', ca de regulă, Bulgarii au fost nimiciți. Cu această ocaziune a căzut și Delcev, șeful bandei.

Principele Bulgariei Ferdinand la Paris.

În săptămîna trecută a fost la Paris Principele Bulgariei Ferdinand și a conferat mult cu Delcassé, ministru de externe francez. Ferdinand s'a plîns, că Sultanul pune toată vina pentru turburările din Macedonia în sarcina bulgarilor. Aceasta e o nedreptate.

Prințul Ferdinand declară, că el este loial, că a făcut totul pentru împedecarea

fragiu. Cel puțin grupul în care rămaseiu și eu, așa a făcut.

Eram cinci inși. Eu, tinăra păreche despre care am amintit deja și doi domni de vîrstă mijlocie; făcusem cunoștința lor în hotelul dela Livorno. Tinerii căsătoriți erau din Sicilia și își făceau călătoria de nuntă. Bărbatul îmi dete biletul: îl chema Camillo Riani, avocat, — ear' tinăra soție se numia Maria.

Rar 'mi-s'a dat să întîlnesc în viața mea o păreche atât de frumoasă. Fața lui Riani era brună, ochii negri, plini de foc; barba deasă și neagră. Părul nevastei sale era așa: între blond și castaniu, obraji albi ca zăpada, ochii vineți umezi, ca marea dinții albi ca osul de elefant.

Cine a văzut pe acești tineri, — abia vor fi avut împreună patruzeci de ani, — desigur a simțit că ei se iubesc cu toată ardoarea, cu focul unei tinereți fragede: nu prea pătimaș, dar' adânc, nestrămutat; se iubiau cu dragoste, pe care ori-și-cine și-ar

mişcării revoluționare. Ferdinand a convins cercurile politice din Paris, că nu numai tronul, ci și viața sa e în primejdie, dacă merge prea departe în combaterea mișcării revoluționare și dacă el pornește cu forța contra supușilor bulgari.

Puterile europene și-au pus toată influința, ca să împedecă Turcia de a terorisa și mai departe Bulgaria.

Europa și Macedonia.

Europa nu voește nici acum altceva decât să se susțină »Status quo« în Balcani.

Tot în acest sens a vorbit și ministrul president Széll în ședința de Sămbătă a dieții din Budapesta, răspunzînd la o interpe-lație în această afacere.

Turburări în Croația.

Ziarele din Budapesta sunt pline cu știri alarmante asupra lucrurilor ce se petrec în Croația.

Ziarului »Bud. Hirl.« i-se comunică din Agram, că populațiunea Croației de mult este în mare ferbere. Printre popor mișună mulțime de agitatori, cari îi spun, că cel-ce nu face jurămînt, că nu va vota pentru guvern și aceia cari se vor purta prietnește față cu Ungaria și față cu pactul (financiar) ungaro-croat, aceia trebuie omorîți. Li-se mai spune oamenilor, că împăratul îi va apăra, ear' soldații n'au să împuște în ei.

În Brod agitațiunea contra Ungurilor e generală. Pe linia Baranya-Szentlőrinc—Nașic tablele cu inscripții maghiare au fost date jos și zdrobite. Este amenințată cu deosebire gara dela Sericanc. Din Kaposvar au plecat mai multe companii în Croația.

În Sisek a fost o mare turburare într'una din nopțile trecute. Gara din Brod a fost bombardată cu petrii, s'au rupt tablele cu inscripții maghiare și funcționarii maghiari au fost bătuți. Ordinea numai cu mare greutate a putut fi restabilită.

fi dorit-o, o dragoste ce pe privitor îl făcea jelos, o jalousie fără amar, simpatică, lipsită de ori-ce egoism.

Tinăra nevastă zise:

— Fără îndoială că pentru supraviețuitori e mai rău decât pentru cei răpiți de moarte. Familiile care au perit de-a întregul, sunt de invidiat. A trăi după-ce am pierdut neamurile iubite, și pe lângă asta să fii voinic, sănătos, e o soartă îngrozitoare. La așa cas așa ruga pe D-zeu să mă iee și pe mine.

— Ei, să știți deci, domnilor, — zise soțul întorcîndu-se zîmbind spre noi, — că dacă s'ar întîmpla ca la noapte să se scufunde vaporul și d-voastră nu ați putea să mă scăpați, de nevastă-mea să nu vă mai pese; ea vrea să moară cu mine.

Să știți că vreau, zise ea.

— Durere, aș fi între cei dintîiu care s'ar îneca. N'aș putea nici măcar un minut să mă țin pe suprafața apei.

(Va urma).

PENTRU MESERIAȘI

Cleiu de lipit spărturile la vasele de lemn. După-cum se știe, vasele de lemn și indeosebi buțile, butoaiele, vedrele și alte lucruri, capătă uneori crepături și găurele. Un cleiu foarte trainic dobândim, dacă topim împreună într'un vas, pe cărbuni aprinși și anume: 6 părți unsoare de porc (untură), 4 părți sare și 3 și jum. părți ceară, adaugând în urmă 4 părți cenușe cernută, de fag. Cleiul astfel preparat, se aplică în stare caldă. Prisosul se păstrează la un loc uscat, într'o sticlă sau altceva. Pentru a-l putea întrebuința, ajunge să-l încălzim mai întâiu. Crepăturile se pot astupa și cu un amestec din 2 părți sêu, tot atâta ceară și o parte praf de marmură. La crepăturile mai mici se poate aplica chiar și numai sêu, care se presară cu ciment mărunt, sau cu cenușe.

*

Lemn care nu se aprinde (incombustibil). Este imposibil de a preveni cu desăvârșire distrugerea prin foc mare a lemnului sau altor materii preparate cu diferite săruri în scopul de a nu fi arse în foc. Cu toate acestea este posibil de a pune pedecă focului în cele mai multe cazuri de a se întinde, dacă s'a acoperit cu substanțe cari nu se distrug prin foc, fiind-că lemnul astfel îmbrăcat chiar dacă ar arde, el nu arde cu flacără și scintei și focul nu se transmite la alt punct. Deci a face un lemn, o stofă, o hârtie etc. incombustibil, adică care nu arde, nu va să zică altceva decât că aceste materii resistă la un foc mic fără a fi nimicite; ear' la un foc mare ele arzând fără flacără opresc focul de a se lăți.

Sunt o mulțime de amestecuri, prin care se poate face lemnul incombustibil; unul din cele mai întrebuințate este următorul: sulfat de amoniac curat 8 kgr., carbonat de amoniac $2\frac{1}{2}$ kgr., acid boric 3 kgr., borax curat 2 kgr., amidon [scrobeală] 2 kgr., apă 100 kgr. Acest amestec se poate întrebuința și la stofă, hârtie ș. a. Se pune lemnul sau stofa în amestecul acesta, ca se pătrundă bine în el și în urmă se pune la uscat. Dacă e stofă sau hârtie ele se calcă ca și după o spălătură.

Medicul casei.

Pomadă contra căderii părului.

O pomadă excelentă, care împedecă căderea prea timpurie a părului, se face în următorul mod: dela apotecă cumpărăm balsam negru de Peron 20 grm., acetat de plumb cristalizat 5 grm., tinctură de cantaride 2 grm., tinctură de girofle 20 picături și tinctură de canelle 20 picături. Luăm apoi 50 grm. alcool (spirt) foarte bun și 300 grm. măduvă proaspătă de vacă. Amestecăm toate acestea bine laolaltă și ungem în toate sările părțile unde cade părul.

Lumina cea mai bună pentru ochi.

Un medic dela spitalul de ochi din Paris recomandă ca lumină artificială în următoarea ordine: lampa cu petrol, apoi electricitatea, uleiul, urmează luminările ear gazul aerian ocupă locul din urmă, ca cel mai dăunător pentru ochi. Petrolul este un mijloc bun de a ilumina și are și acel bun, că este estin și se poate procura ori unde.

Parfumuri eftine.

Se amestecă 10 grame esență de Santal cu 200 g.m. Alcool de 80°.

Altul: Esență de Bergamot 10 grame se adaugă la 200 grame Alcool de 80°.

Pentru femei.

Cum scoatem pete de rugină din rufe?

Rufele pătate de rugină trebuie să le spălăm mai întâiu ca de obicei, însă foarte bine. După aceea încălzim un fer de călcat și îl punem cu latul [talpa] în sus, pe care așezăm o cârpă udă. Imediat se va forma vapori de apă. Pe această cârpă ce scoate din ea aburi, punem rufa pătată de rugină și cu degetul luăm puțin acid oxalic (Kleesalz) în praf și punem din el de mai multe ori pe pată. Vom vedea că aceasta va dispărea încetul cu încetul. După aceea mai spălăm odată rufa cu apă și săpun. Tot asemenea se va proceda la scoaterea petelor de cerneală sau de rugina aceea-ce lasă de multe ori clorul când se întrebuințează la spălat.

*

Mâni albe frumoase.

Pentru-ca se facem pelea de pe mâni albă și frumoasă, amestecăm zamă de lămăe cu ceva sare și ne spălăm cu ea, lăsând ca această zamă să se usuce pe mâni fără a o șterge jos.

Advocatul poporului.

Pentru a fi primit ca gendarm trebuie să ne adresăm verbal sau în scris, la comanda cercuală a gendarmeriei. La cerere se adaugă cartea de serviciu militar, atestatul de moralitate și dacă doritorul de a intra în gendarmerie este minore, și învoirea părinților sau tutorului respectivului [Art. de lege II. din 1881. Indrumările pentru organizarea gendarmeriei §§ 18 și 19].

Zlăua de pertractare judecătorească, ba chiar și ora și minuta trebuie păzită cu îngrijire. Absentarea dela termenul defipt poate aduce pierderea cauzei. (Art. de lege XVIII. §§. 50, 128 din 1893. — Art. de lege LIV. §. 111 din 1868).

PENTRU ECONOMI

Arii fără lut.

Ariile făcute cu lut au neajunsul, că ori-cât de îngrijită ar fi, totuși creapă și se cojește ușor, și este deci supusă la dese reparaturi. O arie, a cărei vârtoșime se apropie celei de peatră, se face în următorul mod: 1 hectolitru var ars să stingă, însă numai, cu puțină apă, așa ca să rămăe ca un praf mărunt, apoi se amestecă bine cu 1 hectolitru nisip spălat și 16 hectolitri cenușe de cărbuni de peatră [de pământ]; se adaugă în fine și ceva apă și sânge de bou până-ce devine ca un aluat moale. Acest aluat se întinde pe arie într'o grosime de 20—25 centimetri și se netezește cu un netezitor (drișcă) ca al zidarilor. După-ce s'a uscat, cea-ce durează cam vre-o opt zile, se unge pe deasupra de câte-va ori cu păcură.

Forme ciudate la bostanii.

Pentru a face ca bostanii (dovlecii) sau și pepenii se capete diferite forme, îi vârăm, până-ce sunt încă mici în sticle de diferite forme și li lăsăm se crească acolo mai departe până-ce o umple și iau forma lor. Când s'au copt, spargem sticla pentru a lua bostanii.

Șoarecii și untul proaspăt natural și cel falsificat.

Profesorul Mac-Coy în Princeton [America-de-nord] are un laborator pentru cercetarea de ale mâncărilor. Într'o zi i-se aduce 10 probe de unt proaspăt, ca să le cerceteze dacă nu sunt falsificate cu margarină. În dimineață următoare găsi opt din aceste probe mâncate din ele de către șoareci, cari erau prin laborator, ear' două erau neatînse. La cercetarea probelor cele opt din care au mâncat șoarecii era untul curat, ear' cele două probe rămase negustate conțineau margarină. Observând aceasta profesorul nostru a continuat anume încercări le lui cu șoarecii și a constatat, că ei nici odată un atingeau untul falsificat.

Udatul legumelor și a florilor.

Udatul legumelor și a florilor merită mult mai multă luare aminte decât i-se dă în realitate. Prima greșală, care se face este că se udă prea des și prea puțin, astfel că numai suprafața pământului se udă, ear' rădăcinile plantelor nu primesc apă de loc. Foile plantelor deși au la vedere o înfățișare frumoasă în urma udatului în toate zilele, totuși plantele nu înaintează în creștere.

Cine dorește ca plantele lui, ce cultivă se prospereze, trebuie să le ude cel puțin odată pe săptămână, așa ca apa se pătrundă până la rădăcină; celelalte udături pot fi făcute și mai pe deasupra. Înainte de a uda temeinic este bine a se săpa puțin pământul în jurul plantelor. Acest lucru se va face ori de câte-ori pământul va prinde o scoarță pe deasupra din cauza udatului. La apa de udat putem adăoga, ca să îngrăse pământul și ceva urină dela vite. Vom pune însă totdeauna câte puțin și nu mai când timpul este răcoros și ploios. Când domnește căldură mare și secetă, plantele în acest cas ar putea arde și prin urmare în loc se prospereze, se uscă.

NOUȚĂȚI

AVIS!

Rugăm pe D-nii abonați vechi și noi să binevoască a ne trimite suma, ce ne datorează, ca și noi la rîndul nostru se putem face față marilor cheltuieli, ce avem cu edarea și redactarea foii noastre.

Instalarea oficială a P. S. Sale episcopului Aradului Ioan I. Papp se face Duminică, 17 Maiu n., prin Preacuvioșia Sa protoșințelul Dr. Eusebiu R. Roșca, director al seminarului teologic-pedagogic archidieceșan, ca mandatar al Înaltpreasfinției Sale Metropolitului.

Episcop nou la Orade și Lugoj Foia oficială aduce numirea de episcop român gr. cat. la Oradea a Dr-ului D. Radu, episcop în Lugoj, ear în locul rămas astfel vacant e numit Dr. Vasilie Hossu, canonic în Blaj.

Dramă română la teatrul național din Budapesta. Din Budapesta se comunică că elevii școlii teatrale de sub direcția lui Alexiu Solymosi vor reprezenta la 14 Iunie n. după amiază pe scena teatrului național maghiar din Budapesta cunoscuta dramă »Năpasta« de I. L. Caragiale, tradusă în ungurește de Dr. George Alecsici. Se știe, că directorul Solymosi în fruntea unei trupe bine organizate are de gând să meargă în mai multe orașe din patrie, pe unde locuiesc și mulți Români, adică la Sibiu, Brașov, Arad, Oradea-mare, Cluj, Timișoara, Lugoj și Caransebeș, pentru a da mai multe reprezentațiuni, între cari și »Năpasta« de Caragiale și »O lecție« de Radu Rosetti.

Alegerea de preot la Deva se va face peste o săptămână în locul decedatului George Nicoară. Candidat este simpaticul tiner, dl *Cornel Popescu*, teolog absolut și student în filosofie la universitatea din Budapesta. Probabil, că alt candidat nici nu va mai fi.

Clopotul dăruit de episcopul I. Papp. În amintirea alegerii sale de episcop al eparchiei Aradului, Preasfinția Sa episcopul Ioan, a dăruit catedralei din Arad un clopot. Sfințirea acestuia s'a făcut Mercuri, 6 Maiu n. Clopotul a costat 8000 cor.

Douăzeci și trei persoane lovite de trăsnet. Mercuria trecută a izbucnit o furtună cu tunete și fulgere în apropierea orașului Neu-Ruppin. Douăzeci și trei de lucrători au fost loviți de trăsnet. Doi au rămas morți pe loc, alți doi au suferit leșioni grave, ear' ceilalți au stat mai multe ciasuri amețiți.

Țarul pentru țeranii ruși. Pentru-ca țeranii ruși să simtă și să priceapă efectele Manifestului Țarului, un ucuz nou a fost dat prin care au fost anulate datoriile de biruri din trecut, datorite de țerani, în sumă de 111 milioane de ruble. Osebit, guvernul a luat asupra-și și plata datoriei țărănești de

trezeci de milioane de ruble, cătră marii agricultori. S'a desființat obligația locuitorilor dela țeară de-a garanta cu persoana lor plata dărilor cătră comune. O așa reformă, credem și noi, că vor pricepe-o țeranii.

Victimele ciumei în India. Epidemia înfricoșată nici-odată n'a bătuit în India cu atâta furie, ca în anul acesta. În restimp de două săptămâni au murit 55.000 oameni. Numai în orașul Bombay au murit într-o săptămână 10.444. Mortalitatea generală anuală a crescut la cifra de 124 la mii; astfel, că populația e decimată în sensul strict al cuvântului. La aceasta contribuie foarte mult credința deșartă a poporului.

Alegere de primar cu vîrsare de sînge. În zilele aceste în comuna Șepruș din com. Arad a fost alegere de primar. La alegere a reușit cu 6 voturi fostul primar Petru Florian. Asta nu i-a convenit poporului, care doria pe Iosif Mateiu. Când protopretorele din Chișineu a spus rezultatul, poporul s'a infuriat și resculat contra autorităților. Gendarmii au pușcat în mulțime. Cinci oameni au murit și 15 au fost răniți. Poporul nu s'a liniștit, decât foarte tîrziu. Se zice, că socialiștii sunt de vină la toate. Ei au agitat poporul în favorul candidatului Iosif Mateiu. Populația Șepreșului e aproape întreagă română.

Tată a 36 copii. În zilele aceste a fost chemat la oaste al zecelea fecior al cancelistului de tribunal Ratai din Praga, Dl Ratai e acum de 93 ani, însurat a treia oară și are cu totul 36 copii.

Cît valorează o sărutare. Tribunalul din Orvosso a pertractat zilele trecute acusa unei domnișoare în vîrstă de 16 ani, cu numele Conrad, în contra tînerului Elmer, care în prezența martorilor a luat-o în chip volnic în brațe și a sărutat-o de trei-ori. Tribunalul a prețuit la 300 dolari cele trei sărutări, luând ca circumstanță agravantă impregurarea, că sărutarea s'a făcut în fața martorilor.

Explosie în mare. Căpitanul vaporului italian »Mina« care a sosit zilele aceste la Paris a povestit că venind de pe țermul spaniol spre Cetta, a observat un curios fenomen. Vaporul s'eu era circa la 30 mile de Cetta, când deodată o explozie teribilă s'a auzit în mare și o limbă de foc părea a fi ieșit din apă. Nu se știe fost-a doar explozia vre-unui vapor scufundat, ori izbucnirea vre-unui vulcan.

Si non e vero e ben trovato. Se povestește o frumoasă istorioară, cu Impăratul rus, Nicolae I-ii. În ziua de Paști, eșind din biserică a zis Christos a înviat! Soldatul care era acolo postat, a răspuns: Nu-i adevărat — Impăratul supărat, repetă încă odată: Christos a înviat! ear soldatul răspunde din nou: »Nu-i adevărat«.

Țarul infuriat, dete ordin să fie arestat și pedepsit, când colo soldatul a început

să strige: »Sunt Evreu! Sunt Evreu!!« Țarul a început să ridă cu hohot și la ertat zicînd că este un Evreu cum se cade, de oare-țe crede în religia lui. A dat însă ordin sever, ca pe viitor la ușa bisericii să nu se mai vadă chip de Evreu.

Hoție la cassa statului din Oravița. Inspectorul direcțiunei de finanțe din Lugoj, trimis la Oravița să controleze cassa statului, a constatat acolo defraudări mari. S'a constatat că lipsesc peste 47.000 coroane. Din această sumă s'au aflat într'un loc ascuns al casei 17.000 coroane, așa că lipsa se reduce la 30.000 coroane. Oficiantul de dare Hugo Rieser a recunoscut, că în conțelegere cu controlorul Mózsi Szabó au defraudat laolaltă suma care lipsește și deja de 10 ani au început să defraudeze. Amîndoi au fost arestați.

Copil fert în cazan. Mare nenorocire s'a întemplat Joi în Buziaș. La casa econ. George Maghețiu se spălau haine. În mijlocul curții era un cazan mare cu apă în clocot. Un copil de 2 ani al lui Maghețiu, jucându-se în jurul cazanului, a căzut în apă ferbinte. Abia într'un tîrziu au observat părinții nenorocirea. Copilul era total fert în cazan. S'a pornit cercetare contra părinților neprecuți.

Intâiu gheșeftul, — meru gheșeftul. Sub acest titlu am cetit în »Trib.« următoarele: Inzadar, dragi Maghiari, cu Jidanii nu o scoateți la cale. Eată ce s'a întemplat. Universitarii maghiari din Pesta au decis să poarte chipiu studentesc. Acest fapt a cam supărat puțin pe negustorii de pălării, și ca să nu se strice gheșeftul, s'au refugiat la următoarea rafinărie evreiască: Au împărțit mii și mii de chipie studentești, gratuit, băieților de stradă, hamalilor, ucenicilor și cerșitorilor ca purtându-le și ei, — să le treacă poșta studenților de a purta chipie. Indignarea e foarte mare în cercurile studentești.

Două comune distruse de flacări. Joi a izbucnit un foc uriaș în comunele Zwi-niace și Krzysczatic în Bucovina. Focul a izbucnit într-o casă privată și ajutat de vînt în 10 minute ambele comune au fost în flacări. Au ars 60 case, între cari casa comunală și oficiul postal au fost prefăcute total în cenușe. Șeaze-zeci familii cu 300 suflete au rămas fără adăpost. Multe persoane au fost rănite. Paguba e de 150.000 coroane. Dintre casele arse numai 10 au fost asigurate. Miseria e foarte mare.

Fundațiunea unui turc. Feridun-bey, care fusese timp mai îndelungat consul turcesc la Budapesta, a făcut la Academia maghiară o fundațiune de 500.000 franci din procentele căreia să se dea burse la câte 4 tineri turci, cari își vor complecta studiile la Budapesta, ear' o parte a procentelor să se dea ca premii pentru opere istorice, filologice, etnologice, referitoare la trecutul celor două popoare înrudite, Turcii și Maghiarii.

Acestea fiind mișcate de vânt, sparie paserile. Pentru a scurta timpul de pază trebuie să căutam ca sământa să răsară de-odată, nu treptat. Vom căuta a o așeza la aceeași adâncime, ceea-ce reușește numai dacă locul este foarte mărunt lucrat și se sămână cu mașina de sămănat. — 3. Asupra șindilelor „Simplex” nu ne putem pronunța, fiindcă nu le-am văzut încă. Ce privește ne-arderea lor, cetiți articolul din nrul de față în această privință. Mai bine ați face să comandați o legătură cu care ați putea face încercare.

Prim-colaborator: **Const. P. Baroianu.**
Redactor-responsabil: **Aurel P. Baroianu.**

Calendarul vechiu și nou al săptămânei.

Dum. a 5-a d. Paști a Samarinenței, gl. 4, sft. 7.

Dum.	4 M. Pelagia	17 Pascalie
Luni	5 M. Irina	18 Venanțiu
Marti	6 Dreptul Iov	19 Celestin
Merc.	7 M. Acație	20 Francisca
Joi	8 † A. și E. Ioan	21 (†) Inălț.
Vineri	9 Păr. Isaia	22 Helena
Sămb.	10 Ap. Sim. Zil.	23 Desideriu

Tergurile din Ungaria, Transilvania și Banat.

Dela 21—27 Maiu n. 1903.

Joi	21. Batoș. Ciuc-Sereda. Ibașfalău. Satulung. Nocrich. Aita-mare.
Vineri	— — — — —
Sămbătă	— — — — —
Duminică	24. Seica-mare.
Luni	25. Uzon. Cet.-de-baltă. Papoț. Retșdorf.
Marti	26. Covașna.
Mercuri	27. Nășeud. Cârța.

Sala Restaurantului „Pannonia” Orăștie.

Cabinet artistic de primul rang (Photoplasticon).

Cele mai eftine și cele mai comode.

Călătorii prin lume. 1—

Plastică admirabilă! ➔ Perspective grandioase!

In fiecare a doua zi călătorie nouă cu 50 vederi.

Zilnic deschis dela 2 ore p. m. până la 10 sara.

Intrarea 20 fileri, copii 10 fileri.

Un gramophon din cele mai mari cântă acolo.

— Cu dintinsă stimă —

Ecaterina Wittich.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta Nu e mijloc secret

vindecă și inviorează **pe lângă garanție.**

Deosebită atențiune e a se da imprejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 de ani. 1—

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tîșturi de ureche, bătăie de inimă, sgârșciori de inimă, asma, ausul greu, sgârșciori de stomac, lipsa poștei de mâncare, rēceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenza, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prăfuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care in decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimit banii. Unde ori-ce incercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoarece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprățiat și cercetat. Deja eftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor. **Prețul aparatului mic e 4 cor.**
folosibil la morburi cari nu sunt folosibil la copii și femei de mai vechi de 15 ani, constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42 G. colțul strada Kálmán.

Care este coasa cea mai bună?

se întrecă mulțimea de economi, cari au încercat multe feluri de coase și adesea s'au înșelat. La aceasta răspundem din convingere: *Coasa cea mai bună de pe lume este*

Coasa de oțel numită „BUR”, cu marca „BUR” căldreț, care e făcută din cele mai nobile metale, mai ales din oțel de argint și fiind de două-ori călitate întrece orice altă coasă. — Usurătatea, durabilitatea și agerimea de tăiere a acestei coase sunt amitoare.

Adresa de comandă este pentru întreg teritoriul Europei și Americii:
Winkler és Grauer, Kőbánya 20 sz.

(154) **Prețurile coaselor de oțel Bur:** 65 cm. lungime fl. 1.05, 70 cm. lungime fl. 1.10, 80 cm. lungime fl. 1.15, 85 „ „ „ 1.20, 90 „ „ „ 1.25, 95 „ „ „ 1.30, 100 „ „ „ 1.35, 105 „ „ „ 1.40.

La comande de 5 bucăți, porto postal îl plătește fabrica.

La comande de 10 bucăți pe lângă că plătește porto postal, trimit și o coasă gratuit. Fiecare coasă, care nu corespunde, fabrica o schimbă cu alta nouă pe speșele proprii. Să știe însă din experiență, că nici într-o miie nu se află una rea. — *Deosebit!* Nicovale și ciocane, părechea 95 cr. — *Neu!* Cute, bucata 25 cr. Peatră de Ammergau 15 cr. — *Prețurile ilustrat gratuit și franco!* — Verigi de strins coasa 20 cr.

Carol F. Jickeli, Sibiu. (La coasa de aur).

Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.
1 bucătă K. 1.60 1.60 1.60 2.— 2.—
Bătută costă cu 10 bani mai mult.

Pentru fiecare bucătă garantez. Adecă, eu schimb ori-ce coasă provăzută cu semnul **CFJ**, care nu ar corăspunde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuintată. — Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. In decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute.

La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucătă pe de-asupra!

Nicovale, forma, fig. 2 3 **Ciocane**, fig. 5 à 250, 300 fig. 6 à 300 grame
1 bucătă K. —96 —86 1 bucătă K. —86 —90 1—

Nicovalele și ciocanele să vënd pe lângă **garanție pentru fiecare bucătă.** Fiecare bucătă, care s'ar dovedi sau prea moale sau prea tare, se schimbă.

Verigi de coase, Fig. 3 13 15 Fig. 7. **Tocuri de cuți**
pentru întepenirea coaselor. Dimensiunile $\frac{44}{41}$ $\frac{39}{41}$ $\frac{39}{33}$ $\frac{40}{42}$ mm. șmălțuite pe dinlăuntru și pe dinafară
1 bucătă K. —24 —24 —30 —40 1 bucătă K. —40.

Cuți, dela 10 bani in sus, în variație bogată. — Indosebi recomand: **Cuțile americane** 1 bucătă K. —40.
Cuți de Bergamo vinete-închise, cu semnul CFJ 1 bucătă K. —80.

Toporiști de coase, obicinuite de lemn K. —44. — Toporiști pentru coase de holde (model întrodus de Iulius Teutsch) 1 bucătă K. —90.

Greble de fer pentru coasele de holde, pentru a le șirofa pe toporiștele obicinuite de lemn. 1 buc. K. 1.30.

Brice de Solingen. Garantate dela K. 1.20 în sus.

(141) **Bricege de Solingen** pentru atârnat. Lungimea întreagă: 8 9½ 11 ctm. 19—52
1 bucătă K. —34 —44 —50

MICI PUBLICAȚIUNI à 25 cruceri.

De vânzare
10.000 litri vinars de prune

2000 litri Sîgovită și
15 măji metrice ovės!

Prețuri foarte moderate!

(187) A se adresa la
Iosif Indrieș, proprietar în Bokai.
u. p. Alkenyér.

„IDEAL” institut tipografic și librărie
în Hunedoara (Vajda-Hunyad).
Serviciu prompt! — Prețuri ieftine!

DE VÂNZARE
2 coșnițe pentru albine
sistem „DZIRZON”
cu lacrițe desfundate și cu ferestri
de sticlă.

Preț moderat!

A se adresa la administrația
„Bunul Econom”.

La „Pannonia” cafenea și restaurațiune
din Orăștie.
1 sticlă bere neagră 16 cr.
Revânzătorilor rabat.

De vânzare
Cartofi Americani
de mărime extraordinară,
ferdela (20 litri) 35 cruceri
să afle la Administrațiunea
„Bunul Econom”
Orăștie (Szászváros).

Strămutare de locuință.

Prin aceasta aduc la cunoștința on. public,
că m'am mutat cu locuința dimpreună cu
atelierul de croitorie din Str. Berăriei Nr. 9
tot în aceeași stradă Nr. 4 în casele d-lui
Dr. Tincu și recomand mostrele cele mai
fine de stofe, primind toate lucrările speciale
de comandă cu prețuri foarte moderate.
Rugând on. public pentru sprigin, subsemnez
cu toată stima **Hanez Mihály**, croitor.

(188) 2-2

VERZEICHNISS
aller 55.000 Gewinne.
Der grösste Gewinn im glücklichsten Falle

1.000.000 Kronen.

Speziell sind die Gewinne wie folgt eingeteilt:

	Kronen
1 Prämie mil	600000
1 Gov. à	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
2 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	50000
1 " "	40000
5 " "	30000
3 " "	25000
5 " "	20000
5 " "	15000
36 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
437 " "	2000
803 " "	1000
1528 " "	500
140 " "	300
34450 " "	200
4850 " "	170
4850 " "	130
100 " "	100
4350 " "	80
3350 " "	40
55,000 Gew. u. Pr. im Betrage	14.459,000

Scrisoare de comandă: a se tăia. D-lor A. Török & Comp. prim-colectorii, Budapesta.

Vă rog a-mi trimite.....losuri originale de clasă I. a loteriei de clasă reg. ung. privilegiate, dimpreună cu planul oficial. (176) 6-6

Suma de coroane..... { este a se ridica prin ramburs } ce nu convine rugăm a șterge.
{ urmează prin mandat postal. }

Adresa exactă {

Noroc deosebit la

Török.

Mulți, foarte mulți s'au făcut fericiți prin noi!
Peste 10 milioane cor. au câștigat mușterii noștri prin noi.

Nici o loterie din lume nu prezintă o șansă mai mare, (a loteria noastră de clasă reg. ung. privilegiată, care începe din nou în curând. Din

110.000 losuri se vor trage 55.000

cu câștiguri în bani, adecă din totalul losurilor sunt jumătate din ele câștigătoare, conform prospectului de alături.

În total se vor sorți în curs de 5 luni enorma sumă de

14 milioane 459.000 coroane.

Întreaga întreprindere
stă sub supraveghierea statului.

Costul losurilor originale de clasă I. este:
pentru o optime ($\frac{1}{8}$) fl. —75 sau cor. 150
" un pătr. ($\frac{1}{4}$) " 150 " " 3—
" o jumăt. ($\frac{1}{2}$) " 3— " " 6—
" un întreg ($\frac{1}{1}$) " 6— " " 12—
și se trimite cu ramburs sau în urma trimiterii anticipată a banilor.

= Planurile oficiale se trimite gratis. =

Cererile pentru losuri originale rugăm a le face cu încredere până în

22 Maiu n. a. c. la

A. Török & Co.
casă de bancă
în Budapesta.

Cel mai mare debitant al Ungariei în loteria de clasă.

Secțiunile loteriei de clasă a colecturii noastre principale sunt:

Centrala: Theresienring 46/a.

1. filială: Vaitznerring 4.

2. filială: Museumring 11.

3. filială: Elisabethring 54.

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca aclelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curții Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrassy 23.

(139)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

19-52

Editor-proprietar Aurel P. Barcianu.

Tip. Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.